

Зміст

допомога безробіття законодавчий

Вступ

I. Поняття та особливості призначення допомоги по безробіттю

II. Підстави відкладення та зменшення розміру допомоги по безробіттю

III. Причини скорочення тривалості виплати допомоги

IV. Умови припинення виплати допомоги по безробіттю

V. Відкладення, скорочення та припинення виплати матеріальної допомоги у період професійного навчання

Висновки

Список використаної літератури

Вступ

Конституція України гарантує право на соціальний захист громадян, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Законодавець визначив правову базу, економічний механізм та організаційну структуру загальнообов'язкового державного соціального страхування громадян, зокрема на випадок безробіття.

Безробіття - це явище, коли частина економічно активного населення є бездіяльною (не працює) через відсутність відповідної роботи. Соціальний захист громадян від безробіття є пріоритетним напрямом розвитку України у сфері державної соціальної політики.

Соціальний захист від безробіття здійснюється на основі Конституції України, основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Законів України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття", "Про зайнятість населення", інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері страхування на випадок безробіття, норм міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття визначає Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття".

Вказаним Законом визначаються види забезпечення та соціальні послуги. Видами забезпечення є, зокрема, допомога по безробіттю, у тому числі одноразова її виплата для організації безробітним підприємницької діяльності, допомога по частковому безробіттю.

Актуальність теми курсової роботи полягає у тому, що в Україні є необізнаність більшої частини населення, зокрема безробітного населення, з умовами втрати та припинення виплати допомоги по безробіттю, що чітко врегульовані законодавством України. Саме через це, безробітні втрачають можливість отримувати допомогу по

безробіттю, через що часто опиняються за межею бідності.

Об'єктом дослідження є законодавча база України, де містяться умови припинення та втрати допомоги по безробіттю.

I. Поняття та особливості призначення допомоги по безробіттю

Відповідно до статті 2 Закону України «Про зайнятість населення», безробітними визнаються працездатні громадяни працездатного віку, які з незалежних від них причин не мають заробітку (або інших передбачених чинним законодавством доходів) через відсутність підходящої роботи, зареєстровані у державній службі зайнятості, дійсно шукають роботу та здатні приступити до праці.

Статус безробітного надається одночасно з призначенням допомоги по безробіттю.

При цьому виплату допомоги по безробіттю може бути припинено або відкладено.

Рішення про надання громадянину статусу безробітного з призначенням допомоги по безробіттю приймається керівником державної служби зайнятості і

оформлюється наказом (розпорядженням), номер і дата якого заносяться до картки персонального обліку громадянина, який шукає роботу (безробітного) [6].

З наказом (розпорядженням) про надання статусу безробітного, розміри і строки виплати допомоги по безробіттю, відкладення чи припинення її виплати, громадянин повинен ознайомитись під розпису у картці обліку прийнятих рішень адміністрації центру зайнятості щодо виплати допомоги по безробіттю, її припинення та відкладення, надання матеріальної допомоги безробітному та членам його сім'ї, які перебувають на його утриманні, затверджені наказом Міністерства праці України від 22 березня 1993 р. N 16.

Громадяни, які згідно з встановленим порядком визнані безробітними, мають право на допомогу по безробіттю, якщо вони не мають заробітку або інших передбачених чинним законодавством доходів, що перевищують розмір мінімальної заробітної плати [2].

Право на допомогу по безробіттю з урахуванням страхового стажу мають застраховані особи, які втратили роботу з незалежних від них обставин та протягом року перед початком безробіття працювали і сплачували внески на менше 26 календарних тижнів.

Допускається перерва у страховому стажі. Право на допомогу по безробіттю зберігається у разі перерви страхового стажу з поважних причин, якщо особа протягом місяця після закінчення цієї перерви зареєструвалась у встановленому порядку в державній службі зайнятості як безробітна.

До поважних причин належать:

- навчання у професійно-технічних та вищих навчальних закладах, клінічній ординатурі, аспірантурі, докторантурі з денною формою навчання;
- строкова військова служба;
- здійснення догляду за непрацюючою працездатною особою, за інвалідом I групи або дитиною-інвалідом віком до 16 років, а також за пенсіонером, який за експертним медичним висновком потребує постійного стороннього нагляду;
- інші поважні причини, передбачені законодавством України. Допомога по

безробіттю не може бути вищою за середню заробітну

Тривалість виплати допомоги по безробіттю не змінюється згідно з чинним законодавством і становить 360 календарних днів протягом двох років, а для осіб передпенсійного віку, тобто за 2 роки до настання права на пенсію, -- не може перевищувати 720 календарних днів [2].

У трудовій книжці безробітного працівника державної служби зайнятості роблять записи про час початку і закінчення виплати йому допомоги по безробіттю відповідно до пункту Інструкції про порядок ведення трудових книжок на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженої наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціального захисту населення України від 29 липня 1993 р. N 58 і зареєстрованої в Міністерстві юстиції України. Усі записи про призначення, відкладення, припинення виплати допомоги по безробіттю вносяться працівниками служби зайнятості після видання наказу (розпорядження), але не пізніше тижневого строку.

У разі поновлення виплати допомоги по безробіттю записи у трудовій книжці безробітного провадяться з додержанням правил, які викладені вище.

Внесення відомостей про припинення виплати допомоги по безробіттю провадиться тільки після закінчення загального строку її виплати, тривалість якого становить:

- для громадян, вивільнених з підприємств, установ та організацій - 9 місяців;
- осіб передпенсійного віку - 18 місяців;
- громадян, які мали оплачувану роботу не менш як 12 тижнів протягом 12 місяців, що передували початку безробіття - 12 місяців;
- осіб, які шукають роботу вперше (крім військовослужбовців, звільнених з дійсної військової служби) - 6 місяців.

Особам, які відпрацювали до настання безробіття лише 26 календарних тижнів або бажають відновити трудову діяльність після тривалої (понад 6 місяців) перерви, допомогу по безробіттю встановлено без урахування страхового стажу на рівні прожиткового мінімуму. Такий самий розмір допомоги по безробіттю встановлено звільненим через прогули, пияцтво, інші порушення трудової та виробничої дисципліни, але тривалість її виплати зменшується на три місяці [3].

Після закінчення терміну виплати допомоги по безробіттю з урахуванням доходу сім'ї може надаватися матеріальна допомога по безробіттю протягом шести місяців та одноразова матеріальна допомога. Матеріальна допомога по безробіттю надається у розмірі 75 % прожиткового мінімуму, а одноразова матеріальна допомога в розмірі 50 % прожиткового мінімуму, встановленого законом [2].

Виплата допомоги по безробіттю нараховується та виплачується в межах її загальної тривалості в разі невідвідування центру зайнятості з поважних причин, а саме в разі:

- хвороби безробітного -- на підставі довідки довільної форми, виданої в порядку, передбаченому Інструкцією про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян, затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 13.11.2001 р. № 455. За дорученням безробітного, який хворіє, оформленим у встановленому порядку, за наявності названої довідки допомога з безробіття може бути одержана іншою особою;

- надання права безробітному за його заявою залишити місце постійного проживання строком не більш як на 30 календарних днів упродовж календарного року для оздоровлення та літнього відпочинку дітей віком до 14 років;
- сесії чи захисту дипломної роботи, якщо безробітний навчається за заочною чи вечірньою формами навчання в навчальних, закладах не за направленням державної служби зайнятості -- за наявності довідки-виклику на сесію та заяви безробітного про невідвідування центру зайнятості впродовж цього періоду;
- призову на навчальні (або перевірні) та спеціальні збори у Збройні сили України згідно із Законом України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»;
- визнання особи інвалідом у період одержання допомоги з безробіття, призначеної відповідно до Порядку надання допомоги з безробіття [9].

У період відкладення чи припинення виплати допомоги по безробіттю громадяни, зареєстровані як безробітні у державній службі зайнятості, зобов'язані відвідувати центр зайнятості і сприяти своєму працевлаштуванню відповідно до рекомендацій цієї служби, а у разі невиконання цих вимог виплата їм допомоги по безробіттю, матеріальної допомоги по безробіттю повторно може бути припинена чи відкладена з наступного дня після закінчення дії попередньої санкції або вони знімаються з обліку.

Замість припинення виплати на строк до трьох місяців, передбаченого Законом України "Про зайнятість населення", новий закон ввів поняття скорочення тривалості виплати на строк до 90 календарних днів. Безумовно, ця заміна понять допомогла і працівникам державної служби зайнятості, і безробітним краще зрозуміти їх зміст і значення [2, 6].

Рішення про призначення допомоги по безробіттю, її розмір і строки виплати, відкладення, скорочення та припинення виплати оформлюється наказом центру зайнятості, номер і дата якого заноситься до картки персонального обліку безробітного. З цим наказом безробітний повинен бути ознайомлений під особистий підпис у картці обліку прийнятих рішень керівництва центру зайнятості [5].

II. Підстави відкладення та зменшення розміру допомоги по безробіттю

Виплата допомоги по безробіттю відкладається на строк до трьох місяців у разі надання особі вихідної допомоги та інших виплат при вивільненні з підприємств, установ і організацій, що забезпечують часткову чи тимчасову компенсацію втраченого заробітку, крім державної допомоги сім'ям з дітьми та допомоги, що виплачується з громадських фондів [5].

Вивільненням працівників вважається розірвання трудового договору на підставі пункту 1 статті 40 Кодексу законів про працю України, тобто розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу, через змін в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідації, реорганізації, банкрутства або перепрофілювання підприємства, установи, організації, скорочення чисельності або штату працівників [4].

Крім того, законодавством передбачені випадки, коли виплата допомоги по безробіттю може відкладатися на строк до трьох місяців якщо яким виплачується

вихідна допомога відповідно до Кодексу законів про працю України, визнаних безробітними з восьмого дня після реєстрації у центрі зайнятості як таких, що шукають роботу, виплата допомоги по безробіттю видається після закінчення строку, за який виплачується вихідна допомога, а саме, громадянам, які розірвали трудовий договір з власником підприємства, установи, організації на таких підставах:

- відмови працівника від переведення на роботу в іншу місцевість разом з підприємством, установою, організацією, а також відмова від продовження роботи у зв'язку із зміною істотних умов праці;
- розірвання трудового договору, укладеного на невизначений строк, з ініціативи працівника, згідно статті 38 Кодексу законів про працю України;
- розірвання строкового трудового договору з ініціативи працівника, згідно статті 38 Кодексу законів про працю України;
- розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу через зміни в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідації, реорганізації, банкрутства або перепрофілювання підприємства, установи, організації, скорочення чисельності або штату працівників; виявленої невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок недостатньої кваліфікації або стану здоров'я; поновлення на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу [4].

Цей порядок поширюється також на працівників, звільнених у зв'язку з відселенням або самостійним переселенням з території радіоактивного забруднення відповідно до ст. 45 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", а також на дружин (чоловіків) військовослужбовців згідно з п. 2 ст. 18 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей";

Виплата допомоги по безробіттю відкладається на строк виплати грошової допомоги, але не більше ніж на один місяць, військовослужбовцям, звільненим з військової служби у зв'язку зі скороченням штатів або з організаційними заходам. Особам, яким вихідна допомога або інші компенсаційні виплати було виплачено одноразово, виплата допомоги по безробіттю відкладається не більше ніж на один місяць, а у разі здійснення таких виплат щомісячно - до закінчення періоду їх виплати [10].

Здійснення зазначених виплат підтверджується довідками про середню заробітну плату (дохід) або середнє грошове забезпечення для розрахунку виплат на випадок безробіття, форми яких передбачені постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням».

Згідно з Порядком надання допомоги по безробіттю, в тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності, затвердженого наказом Мінпраці України від 20 листопада 2000 р. №307, однією з умов для призначення допомоги по безробіттю є готовність особи до участі в загальнодержавних оплачуваних громадських роботах, якщо така робота для неї є підходящою. У разі відмови особи від участі в таких громадських роботах без

поважних причин розмір допомоги по безробіттю зменшується на 50% строком до трьох місяців [8].

Виплата допомоги по безробіттю та матеріальної допомоги у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації відкладається на строк, протягом якого застрахованій особі відповідно до законів надається вихідна допомога або інші виплати при звільненні з підприємств, установ і організацій або закінченні строку повноважень за виборною посадою, що забезпечують часткову або тимчасову компенсацію втраченого заробітку.

У період відкладення чи припинення виплати допомоги по безробіттю громадяни, зареєстровані як безробітні у державній службі зайнятості, зобов'язані відвідувати центр зайнятості і сприяти своєму працевлаштуванню відповідно до рекомендацій цієї служби, а у разі невиконання цих вимог виплата їм допомоги по безробіттю, матеріальної допомоги по безробіттю повторно може бути припинена чи відкладена з наступного дня після закінчення дії попередньої санкції або вони знімаються з обліку [5].

III. Причини скорочення тривалості виплати допомоги

Тривалість виплати допомоги по безробіттю скорочується на строк 90 календарних днів у разі:

1) звільнення з останнього місця роботи за власним бажанням без поважних причин або за угодою сторін (на 90 календарних днів);

2) звільнення з останнього місця роботи з таких підстав:

- систематичного невиконання працівником без поважних причин обов'язків, покладених на нього трудовим договором або правилами внутрішнього трудового розпорядку, якщо до працівника раніше (п.3 статті 40 Кодексу законів про працю України) застосовувалися заходи дисциплінарного чи громадського стягнення;
- прогулу (в тому числі відсутності на роботі більше трьох годин протягом робочого дня) без поважних причин п.4 статті 40 Кодексу законів про працю України);
- появи на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння (п.7 статті 40 Кодексу законів про працю України);

- вчинення за місцем роботи розкрадання (в тому числі дрібного) майна власника, встановленого вироком суду, що набрав законної сили, чи постановою органу, до компетенції якого входить накладення адміністративного стягнення або застосування заходів громадського впливу (п.8 статті 40 Кодексу законів про працю України) [4].

- додаткових підстав розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу з окремими категоріями працівників за певних умов передбачених в статті 41 Кодексу законів про працю України одноразове грубе порушення трудових обов'язків керівником підприємства, установи, організації всіх форм власності, його заступниками, головним бухгалтером підприємства, а також службовими особами митних органів, державних податкових інспекцій, яким присвоєно персональні звання, і службовими особами державної контрольно-ревізійної служби та органів державного контролю за цінами; винних дій працівника,

який безпосередньо обслуговує грошові, товарні або культурні цінності, якщо ці дії дають підстави для втрати довір'я до нього з боку власника або уповноваженого ним органу; вчинення працівником, який виконує виховні функції, аморального проступку, не сумісного з продовженням даної роботи.

- розірвання трудового договору з керівником на вимогу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) На вимогу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) власник або уповноважений ним орган повинен розірвати трудовий договір з керівником підприємства, установи, організації, якщо він порушує законодавство про працю, про колективні договори і угоди, Закон України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності"

Згідно Порядку надання допомоги по безробіттю тривалість виплати допомоги по безробіттю скорочується на строк до 90 календарних днів у разі:

- приховування відомостей про працевлаштування на тимчасову роботу (в тому числі поза межами України) або здійснення іншої діяльності за винагороду в період одержання допомоги по безробіттю -- на строк, не менший від кількості календарних днів тимчасової роботи. Тимчасовою вважається робота, на яку працівника прийнято на строк до двох або чотирьох місяців у разі заміщення тимчасово відсутнього працівника, за яким на законних підставах зберігається його місце роботи;

- порушення умов і строку реєстрації та перереєстрації як безробітного, а також недотримання рекомендацій щодо сприяння працевлаштуванню;

- перереєстрації безробітного, який був знятий з обліку за невідвідування державної служби зайнятості більше 30 календарних днів без поважних причин та не сприяв своєму працевлаштуванню;

- недотримання рекомендацій щодо сприяння працевлаштуванню відповідно до законів України «Про зайнятість населення» та «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», наданих безробітному в письмовій формі, -- на строк не менш як 15 календарних днів;

- припинення без поважних причин професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості -- на строк не менш як 60 календарних днів [9].

Якщо під час першої реєстрації безробітному було скорочено виплату допомоги по безробіттю і він був знятий в цей період з обліку та не був працевлаштований, то в разі повторної реєстрації (перереєстрації) у межах двох років строк скорочення продовжує тривати. Увесь строк скорочення зараховується до загальної тривалості виплати допомоги по безробіттю [2].

IV. Умови припинення виплати допомоги по безробіттю

Виплата допомоги по безробіттю припиняється в такому разі:

1) працевлаштування безробітного, зайняття підприємницькою або іншою діяльністю, пов'язаною з одержанням доходу безпосередньо від цієї діяльності, виконання робіт (послуг) за цивільно-правовими угодами (з дня працевлаштування, державної реєстрації як суб'єкта підприємницької або іншої діяльності, виконання

- робіт (послуг) за цивільно-правовими угодами);
- 2) поновлення безробітного на роботі за рішенням суду (з дня поновлення на роботі);
 - 3) вступу до навчального закладу на навчання з відривом від виробництва (з дня зарахування до навчального закладу);
 - 4) проходження професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості (з дня початку занять);
 - 5) призову на строкову військову або альтернативну (невійськову) службу (з дати, зазначеної у повістці);
 - 6) набрання законної сили вироком суду про позбавлення волі безробітного або направлення його за рішенням суду на примусове лікування (з дня набрання законної сили вироком суду або рішенням суду);
 - 7) призначення пенсії за віком, у тому числі на пільгових умовах, пенсії за вислугу років або досягнення особою встановленого законом пенсійного віку;
 - 8) призначення виплати на підставі документів, що містять неправдиві відомості (з дня встановлення порушення);
 - 9) призначення безробітній жінці допомоги по вагітності та пологах (з дня набуття такого права відповідно до медичної довідки);
 - 10) подання письмової заяви про бажання здійснювати догляд за дитиною до досягнення нею трирічного віку (з дня подання заяви або з дати, указаної у заяві) [6]; Жінкам, зареєстрованим у державній службі зайнятості як безробітні не менше 10 місяців, допомога по вагітності та пологах призначається та виплачується органами соціального захисту на підставі довідки, виданої державною службою зайнятості, і листка непрацездатності. Виплата допомоги по безробіттю цим жінкам за період, зазначений у листку непрацездатності припиняється. Якщо жінка бажає здійснювати догляд за дитиною до досягнення нею трирічного віку, то вона письмово повідомляє про це центр зайнятості і їй видається довідка встановленої форми для подання в органи соціального захисту населення за місцем проживання на отримання допомоги по догляду за дитиною. У разі, коли жінка виявила бажання працевлаштуватися, а центр зайнятості не може запропонувати підходящої роботи, виплата їй допомоги по безробіттю продовжується на строк і в розмірах, установлених до вагітності і пологів [12, С.54].
 - 11) подання письмової заяви про відмову від послуг державної служби зайнятості (з дня подання заяви або з дати, указаної у заяві);
 - 12) переїзду на постійне місце проживання в іншу місцевість (з наступного дня після виписки) або закінчення строку реєстрації місця проживання (з наступного дня після закінчення строку реєстрації);
 - 13) закінчення строку її виплати (з наступного дня після закінчення строку виплати);
 - 14) зняття з обліку за невідвідування без поважних причин державної служби зайнятості 30 і більше календарних днів (з наступного дня після останнього відвідування безробітним центром зайнятості);
 - 15) смерті безробітного (з дня смерті);
 - 16) визнання непрацездатною особи з інвалідністю у період перебування її на обліку як безробітної (з дня видачі довідки до акта огляду медико-соціальної експертної

комісії);

17) відмови безробітного від двох пропозицій підходящої роботи або від двох пропозицій проходження професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості, у тому числі осіб, які вперше шукають роботу та не мають професії (спеціальності) (з дня відмови від другої пропозиції);

18) відмови безробітного від роботи за спеціальністю, професією, набутою після професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості (з дня відмови від роботи) [6].

Якщо виплата допомоги по безробіттю припинялась у зв'язку з строковою військовою службою, вступом до навчального закладу на навчання з відривом від виробництва, відпусткою по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного або шестирічного віку (за медичним висновком), переїздом на постійне проживання в іншу місцевість, відмовою від послуг державної служби зайнятості з поважних причин та після закінчення цього періоду особа зареєструвалась в державній службі зайнятості як безробітна протягом 30 календарних днів, то їй з дня звернення продовжується виплата допомоги по безробіттю, призначена за попередньою реєстрацією особи як безробітної [12, С.62].

Якщо особа не зареєструвалась в службі зайнятості у дані строки, то виплата допомоги по безробіттю скорочується на строк до 90 календарних днів.

Зазначені періоди не включаються у дворічний період, протягом якого ця допомога надається.

Якщо виплата допомоги по безробіттю припинялась у зв'язку з професійною підготовкою, перепідготовкою або підвищенням кваліфікації за направленням державної служби зайнятості, то після закінчення навчання виплачується її залишок за умови збереження права на її одержання.

У разі порушення строку звернення до державної служби зайнятості, зазначеного в договорі між центром зайнятості та безробітним на професійне навчання, виплата допомоги по безробіттю скорочується на строк до 90 календарних днів [11, С.7].

У разі перереєстрації, у межах двох років, безробітного, якому виплата допомоги по безробіттю припинялась у зв'язку зі зняттям з обліку за невідвідування без поважних причин державної служби зайнятості 30 і більше календарних днів, йому виплачується залишок допомоги по безробіттю за умови збереження права на її одержання. При цьому тривалість виплати скорочується на строк до 90 календарних днів.

Про одержання допомоги по безробіттю особою, яка припинила відпустку по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку і була зареєстрована в установленому порядку як безробітна, центр зайнятості письмово повідомляє місцеві органи соціального захисту населення [6].

У разі чергового визнання в установленому порядку особи безробітною, якій виплата допомоги по безробіттю припинялась у зв'язку з працевлаштуванням, виконанням робіт (послуг) за цивільно-правовими угодами, зайняттям підприємницькою або іншою діяльністю, пов'язаною з одержанням доходу безпосередньо від цієї

діяльності, у межах двох років, протягом яких виплачується допомога по безробіттю, тривалість її виплати враховується сумарно. Призначена допомога по безробіттю виплачується в межах цього дворічного періоду.

Розмір допомоги по безробіттю особам, які виконували роботи (послуги) за цивільно-правовими договорами, займалися підприємницькою або іншою діяльністю, пов'язаною з одержанням доходу безпосередньо від цієї діяльності, а також членам особистих селянських господарств, які здійснювали діяльність відповідно до Закону України "Про особисте селянське господарство", залежить від їх участі в страхуванні на випадок безробіття (на добровільних засадах) під час здійснення цієї діяльності. Якщо особа брала участь у страхуванні в цей період та сплачувала страхові внески не менше 26 календарних тижнів протягом року перед настанням безробіття, то розмір допомоги по безробіттю визначається залежно від її середнього доходу та загального страхового стажу [3].

Якщо особа не брала участі в страхуванні в цей період або сплачувала страхові внески менше 26 календарних тижнів протягом року перед настанням безробіття, то допомога по безробіттю їй призначається у мінімальному розмірі.

Безробітному, якому виплата допомоги по безробіттю припинялась у зв'язку з відмовою від послуг державної служби зайнятості без поважних причин, відмовою від двох пропозицій підходящої роботи або від двох пропозицій проходження професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості, у тому числі осіб, які вперше шукають роботу та не мають професії (спеціальності), відмовою від роботи за спеціальністю, професією, набутою після професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості, набранням законної сили вироком суду про позбавлення волі безробітного або направлення його за рішенням суду на примусове лікування, при повторному зверненні до державної служби зайнятості в межах двох років виплачується залишок допомоги по безробіттю за умови збереження права на її одержання.

Зазначені періоди включаються у дворічний період, протягом якого ця допомога надається [5].

Якщо під час одержання допомоги по безробіттю безробітний своєчасно не подав відомості про обставини, що впливають на умови її виплати, у тому числі встановлені під час розслідування страхових випадків та обґрунтованості виплати матеріального забезпечення, з безробітного стягується сума виплаченої допомоги по безробіттю з моменту виникнення цих обставин.

Якщо безробітний відмовився добровільно повернути зазначені кошти, то питання щодо їх повернення вирішується у судовому порядку [3,5].

У трудовій книжці безробітного посадова особа центру зайнятості робить запис про початок, відкладення, скорочення та припинення виплати допомоги по безробіттю відповідно до Інструкції про порядок ведення трудових книжок на підприємствах, в установах і організаціях.

Усі записи про початок, відкладення, скорочення та припинення виплати допомоги по безробіттю вносяться після видання наказу, але не пізніше тижневого строку [4].

V. Відкладення, скорочення та припинення виплати матеріальної допомоги у період професійного навчання

Згідно Порядку надання матеріальної допомоги у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного, у випадку, якщо безробітного направлено на професійне навчання до початку строку виплати допомоги по безробіттю, то: 1) виплата матеріальної допомоги у період професійного навчання відкладається на строк, що дорівнює періоду, протягом якого застрахованій особі відповідно до законів надається вихідна допомога або інші виплати при звільненні з підприємств, установ і організацій або закінченні строку повноважень за виборною посадою, що забезпечують часткову або тимчасову компенсацію втраченого заробітку; 2) особам, яким вихідну допомогу або інші компенсаційні виплати було виплачено одноразово, виплата матеріальної допомоги у період професійного навчання відкладається не більше ніж на один місяць, а у разі здійснення таких виплат щомісячно - до закінчення періоду їх виплати [7].

Якщо безробітного направлено на професійне навчання до початку строку виплати допомоги по безробіттю, то тривалість виплати матеріальної допомоги у період професійного навчання скорочується і починається з 91 календарного дня у разі:

- 1) звільнення з останнього місця роботи чи служби за власним бажанням без поважних причин;
- 2) звільнення з останнього місця роботи з підстав, систематичного невиконання працівником без поважних причин обов'язків, покладених на нього трудовим договором або правилами внутрішнього трудового розпорядку, якщо до працівника раніше застосовувалися заходи дисциплінарного чи громадського стягнення; прогулу (в тому числі відсутності на роботі більше трьох годин протягом робочого дня) без поважних причин;
- 3) появи на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння;
- 4) вчинення за місцем роботи розкрадання (в тому числі дрібного) майна власника, встановленого вироком суду, що набрав законної сили, чи постановою органу, до компетенції якого входить накладення адміністративного стягнення або застосування заходів громадського впливу. (статті 40 Кодексу законів про працю України);
- 5) наявності додаткових підстав розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу з окремими категоріями працівників за певних умов (статті 41 Кодексу законів про працю України);
- 6) розірвання трудового договору з керівником на вимогу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) (статті 45 Кодексу законів про працю України) [4].

Тривалість виплати матеріальної допомоги у період професійного навчання скорочується і починається з 91 календарного дня якщо безробітного направлено на професійне навчання до початку строку виплати допомоги по безробіттю:

1. Військовослужбовцям строкової військової служби та особам офіцерського складу, які проходили військову службу за призовом, та звільнені зі служби достроково: за

станом здоров'я; за сімейними обставинами; у зв'язку із засудженням до позбавлення волі чи обмеження волі, у тому числі із звільненням від відбування покарання, а також через службову невідповідність; у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення військового звання чи позбавлення права займатипевні посади; у зв'язку з позбавленням військового звання в дисциплінарному порядку; у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем.

2. Військовослужбовцям, які проходили військову службу за контрактом та звільнені через службову невідповідність; у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, у зв'язку з позбавленням військового звання в дисциплінарному порядку [1].

Тривалість виплати матеріальної допомоги у період професійного навчання скорочується на строк до 90 календарних днів у разі:

1) приховування відомостей про влаштування на тимчасову роботу в період одержання матеріальної допомоги у період професійного навчання - на строк не менше кількості календарних днів тимчасової роботи.

Тимчасовою роботою вважається робота, на яку працівник прийнятий строком до двох місяців або до чотирьох місяців у разі заміщення тимчасово відсутнього працівника, за яким зберігається його місце роботи [4];

2) порушення умов і строку реєстрації та перереєстрації як безробітного - на строк не менше ніж 30 календарних днів;

3) недотримання рекомендацій щодо сприяння працевлаштуванню відповідно до Закону України "Про зайнятість населення", які надані безробітному в письмовій формі, - на строк не менше ніж 15 календарних днів;

4) пропусків занять більше трьох годин протягом учбового дня без поважних причин - на строк не менше ніж 30 календарних днів [7].

Якщо безробітного направлено на професійне навчання під час отримання допомоги по безробіттю, строк виплати якої відкладено або скорочено, то виплата матеріальної допомоги у період професійного навчання відкладається або скорочується на кількість календарних днів, що залишилася.

Виплата матеріальної допомоги у період професійного навчання припиняється у разі:

1) працевлаштування безробітного (з дня працевлаштування);

2) поновлення безробітного на роботі за рішенням суду (з дня поновлення на роботі);

3) вступу до навчального закладу на навчання з відривом від виробництва (з дня зарахування до навчального закладу);

4) призову на строкову військову або альтернативну (невійськову) службу (з дня початку проходження служби);

5) набрання законної сили вироком суду про позбавлення волі безробітного або направлення його за рішенням суду на примусове лікування (з дня набрання законної сили вироком суду або рішенням суду);

6) призначення виплати на підставі документів, що містять неправдиві відомості (з дня встановлення порушення);

- 7) отримання права на пенсію відповідно до законодавства України (з дня настання такого права);
- 8) подання письмової заяви про відмову від послуг державної служби зайнятості (з дня подання заяви або з дати, вказаної у заяві);
- 9) призначення безробітній жінці допомоги по вагітності та пологах (на період призначення цієї допомоги);
- 10) подання безробітним письмової заяви про бажання здійснювати догляд за дитиною до досягнення нею трирічного віку (з дня подання заяви або з дати, вказаної у заяві);
- 11) переїзду на постійне місце проживання в іншу місцевість (з наступного дня після виписки);
- 12) відрахування з навчального закладу (з дня відрахування);
- 13) закінчення строку її виплати (з наступного дня після закінчення строку виплати);
- 14) смерті безробітного (з дня смерті) [7, 11, С.15].

Якщо під час одержання матеріальної допомоги у період професійного навчання безробітний своєчасно не подав відомості про обставини, що впливають на умови її виплати, у тому числі встановлені під час розслідування страхових випадків та обґрунтованості виплати матеріального забезпечення в порядку, встановленому законодавством, та у разі надходження відповідних відомостей від Державної прикордонної служби України щодо перетинання безробітним державного кордону України або перебування за межами України, то з безробітного стягується сума виплаченої матеріальної допомоги у період професійного навчання з моменту виникнення цих обставин [6].

Якщо безробітний відмовився добровільно повернути зазначені кошти, то питання щодо їх повернення вирішується у судовому порядку.

У трудовій книжці безробітного посадова особа центру зайнятості робить запис про початок, відкладення, скорочення, припинення виплати матеріальної допомоги у період професійного навчання.

Усі записи про початок, відкладення, скорочення, припинення виплати матеріальної допомоги у період професійного навчання вносяться після видання наказу, але не пізніше тижневого строку.

Днем припинення виплати матеріальної допомоги у період професійного навчання вважається останній день виплати [7].

У разі зняття безробітного з обліку усі записи, внесені центром зайнятості до трудової книжки за час перебування його на обліку, засвідчуються особистим підписом працівника державної служби зайнятості та печаткою центру зайнятості [4].

Висновки

Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки та узагальнення:

1. Громадяни, які згідно з встановленим порядком визнані безробітними, мають право на допомогу по безробіттю, якщо вони не мають заробітку або інших передбачених чинним законодавством доходів, що перевищують розмір мінімальної

заробітної плати.

2. Замість припинення виплати на строк до трьох місяців, передбаченого Законом України "Про зайнятість населення", закон "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" ввів поняття скорочення тривалості виплати на строк до 90 календарних днів.
3. Виплата допомоги по безробіттю відкладається на строк до трьох місяців у разі надання особі вихідної допомоги та інших виплат при вивільненні з підприємств, установ і організацій, що забезпечують часткову чи тимчасову компенсацію втраченого заробітку, крім державної допомоги сім'ям з дітьми та допомоги, що виплачується з громадських фондів.
4. Виплати допомоги по безробіттю скорочується на строк 90 календарних днів у разі звільнення з останнього місця роботи за власним бажанням без поважних причин або за угодою сторін (на 90 календарних днів); звільнення з останнього місця роботи з таких підстав: систематичного невиконання працівником без поважних причин обов'язків, прогулу без поважних причин, появи на роботі в нетверезому стані; вчинення розкрадання; розірвання трудового договору з керівником на вимогу виборного органу первинної профспілкової організації тощо.
5. Умови припинення виплати допомоги по безробіттю зазначені в Законі «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»
6. Якщо виплата допомоги по безробіттю припинялась у зв'язку з професійною підготовкою, перепідготовкою або підвищенням кваліфікації за направленням державної служби зайнятості, то після закінчення навчання виплачується її залишок за умови збереження права на її одержання.
7. Якщо під час одержання допомоги по безробіттю безробітний своєчасно не подав відомості про обставини, що впливають на умови її виплати, у тому числі встановлені під час розслідування страхових випадків та обґрунтованості виплати матеріального забезпечення, з безробітного стягується сума виплаченої допомоги по безробіттю з моменту виникнення цих обставин.
8. Якщо безробітного направлено на професійне навчання під час отримання допомоги по безробіттю, строк виплати якої відкладено або скорочено, то виплата матеріальної допомоги у період професійного навчання відкладається або скорочується на кількість календарних днів, що залишилася.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються із служби у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України, та членів їхніх сімей», станом на 22.05.2008р. - доступний з [<http://zakon.rada.gov.ua>]
2. Закон України «Про зайнятість населення», станом на 08.12.2009 р. - доступний з [<http://zakon.rada.gov.ua>]
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», станом на 19.05.2011р. - доступний з [<http://zakon.rada.gov.ua>]
4. Кодекс законів про працю України, станом на 13.05.2011 р.- доступний з [<http://zakon.rada.gov.ua>]

5. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 20 листопада 2000 року N 307 Про затвердження Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітними підприємницької діяльності, - доступний з [<http://zakon.rada.gov.ua>]
6. Порядок надання матеріальної допомоги по безробіттю, одноразової матеріальної допомоги безробітному та непрацездатним особам, які перебувають на його утриманні, допомоги на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні Затверджено Наказом Міністерства праці та соціальної політики України 20.11.2000 N 309, - доступний з [<http://zakon.rada.gov.ua>]
7. Порядок надання матеріальної допомоги у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного затверджено Наказом Міністерства праці та соціальної політики України 20.11.2000 N 308, - доступний з [<http://zakon.rada.gov.ua>]
8. Порядок розслідування страхових випадків та обґрунтованості виплат матеріального забезпечення відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" (1533-14), затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2006 р. N 357, - доступний з [<http://zakon.rada.gov.ua>]
9. Постанова Правління Фонду загальнообов'язкового державного страхування на випадок безробіття від 16.12.2010 року № 227 Про мінімальний розмір допомоги по безробіттю у 2011 році , -доступний з [<http://zakon.rada.gov.ua>]
10. Терюханова І.М. Соціально-економічні аспекти професійного навчання незайнятого населення: Автореф: дис. канд. екон. наук. -- К., 2002, 33с.
11. Тюхпгенко Н.А. Організаційно-методичні аспекти професійної орієнтації: Автореф. дис. -- Одеса, 1999, 29 с.
12. Ушенко Н.В. Зайнятість населення та удосконалення економічного механізму її державного регулювання в ринкових умовах: Автореф. дис. -- К., 2003. 35 с.